

Valmius- ja turvallisuuslautakunta 21.11.2023 § 30

§ 30

Lausunnon antaminen valmiussuunnitelman yleisestä osasta

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):
Sam Vuorinen
Ihamäki Veli-Pekka

Päätösehdotus

Pelastusjohtaja Ihamäki Veli-Pekka

Valmius- ja turvallisuuslautakunta päättää antaa lausuntonsa aluehallitukselle valmiussuunnitelman yleisestä osasta liitteen mukaisesti.

Käsittely

Asian käsittelyssä olivat mukana asiantuntijoina laatu- ja turvallisuusjohtaja Sam Vuorinen ja valmius- ja turvallisuuspäällikkö Ville Suonerä.

Esittelijän kokouksessa tekemä tekninen muutos liitteeseen on huomioitu pöytäkirjassa.

Päätös

Valmius- ja turvallisuuslautakunta hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Selostus

Terminologisesti varautumisella tarkoitetaan kaikkea sitä organisaation toimintaa, jolla varmistetaan tehtävien mahdollisimman häiriötön hoitaminen ja mahdollisesti tarvittavat tavanomaisesta poikkeavat toimenpiteet häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Toimenpiteitä ovat muun muassa valmiussuunnittelu, jatkuvuudenhallinta ja erilaiset ja -tasoiset etukäteisvalmistelut. Valmius on puolestaan kaiken varautumisen tuloksena saavutettu organisaation tila, jossa kyetään vastaamaan erilaisiin uhkiin (Kokonaisturvallisuuden sanasto, Sanastokeskus 2017).

Valmiuslain (1552/2011) 3. luvun 12 § säädetään julkishallinnon yleisestä varautumisveloitteesta. Sen mukaan valtioneuvoston, valtion hallintoviranomaisten, valtion itsenäisten julkisoikeudellisten laitosten, muiden valtion viranomaisten ja valtion liikelaitosten sekä hyvinvointialueiden ja hyvinvointiyhtymien, kuntien, kuntayhtymien ja muiden kuntien yhteenliittymien tulee valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluun sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtäviensä mahdollisimman hyvä hoitaminen myös poikkeusoloissa.

Hyvinvointialueista annetun lain (611/2021) 17. luvun 50 § kertoo valmiuslain yleisen varautumisveloitetta korostaen, että hyvinvointialueen on valmiussuunnitelmin ja normaaliolojen häiriötilanteissa tai poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluun sekä muin toimenpitein huolehdittava siitä, että sen toiminta jatkuu mahdollisimman häiriöttömästi normaaliolojen häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa.

Saman luvun 49 § ulottaa varautumisvelvollisuuden myös hyvinvointialuekonserniin siten, että konserniohjeessa tulee antaa tarpeelliset määräykset muun muassa hyvinvointialuekonsernin valmiussuunnittelusta, varautumisesta ja näiden yhteensovittamisesta konsernitason tasolla.

Edelleen 3. luvun 14 § edellyttää neuvotteluja hyvinvointialueen ja alueen kuntien välillä vähintään valtuustokausittain hyvinvointialueen tehtävien hoitamiseen liittyvästä yhteistyöstä, tavoitteista ja työnjaosta. Neuvottelussa voidaan sopia ainakin yhteistyön edellyttämistä yhteistoimintarakenteista, toimintamalleista sekä yhteistyön edellyttämästä tiedonkulusta, myös varautumisessa.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) tarkentaa edelleen mainittua hyvinvointialueen varautumisvelvollisuutta. Sen mukaan valtuustokausittain asetettavien sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisten tavoitteiden ohessa tulee asettaa tavoitteet myös alueellisen ja valtakunnallisen valmiuden ja varautumisen toteuttamiseksi.

Tämän jatkeena samaan sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueeseen kuuluvien hyvinvointialueiden on tehtävä valtuustokaudelle yhteistyösopimus, johon tulee ottaa tarkemmat kirjaukset myös häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumisesta. Uudenmaan alueella HUS-yhtymälle on lisäksi säädetty koordinoituvuutta yhtymän itsensä ja hyvinvointialueiden varautumisen ylläpitämisessä koordinoinnissa. Lisäksi yliopistollista sairaalaa ylläpitävällä hyvinvointialueella ja HUS-yhtymässä tulee yhteistyöalueen tilannekuvan luomista ja ylläpitämistä varten olla sosiaali- ja terveydenhuollon valmiuskeskus, jolle alueen hyvinvointialueet ovat velvoitettuja tilannekuvaansa tuottamaan. Valmiuskeskuksen toiminnasta tulee ottaa kirjaukset myös mainittuun yhteistyösopimukseen.

Jokaiselle hyvinvointialueelle on myös itselleen kirjattu vahva yhteistyövelvoite varautumisessa alueensa kuntien ja yhteistyöalueensa muiden hyvinvointialueiden kanssa. Niin ikään laki korostaa monituottajamallissa erityisesti häiriöttömyyden varmistamista tukevia kirjauksia hyvinvointialueen ja yksityisen palveluntuottajan välisissä sopimuksissa. (Em. § 15, 22, 36–37, 50–51).

Pelastustoimen järjestämisestä hyvinvointialueella säädetään hyvinvointialueesta (611/2021) ja pelastustoimen järjestämisestä annetussa laissa (613/2021) ja pelastuslaissa (379/2011), sekä niitä tarkentaviin säädöksiin, asetuksiin ja ohjeisiin. Hyvinvointialue päättää, millä tavoin pelastuslaitos huolehtii sille säädetyistä varautumisvelvoitteista, kuten esimerkiksi varautumisesta onnettomuuksien torjuntaan sekä toimintaan onnettomuus- ja vaaratilanteissa sekä onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa. Länsi-Uudenmaan pelastuslaitoksella on oma valmiussuunnitelmansa, joka yleisesti on yhteismitallinen hyvinvointialueen valmiussuunnittelun kanssa.

Edellä referoitua sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain sisältöä on tarkennettu valtioneuvoston asetuksella hyvinvointialueiden varautumisesta sosiaali- ja terveydenhuollon häiriötilanteisiin 308/2023 (sote-varautumisasetus). Asetuksessa otetaan verrattain tarkasti kantaa hyvinvointialueiden varautumiseen, jonka tulee perustua kansallisen, alueellisen ja paikallisen riskiarvion sisältöön. Niin ikään alueet velvoitetaan perustamaan yhteistyöryhmät ohjaamaan ja yhteen sovittamaan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon valmiutta ja

varautumista 30.6.2023 mennessä. Asetuksessa annetaan myös minimivaatimus yhteistyöryhmän substanssijäsenille.

Edelleen alueet veloitetaan yllä mainitun sopimusvarautumisen hengessä sopimaan niistä menettelyistä, joilla sopimustuottajat keräävät ja toimittavat oman palvelunsa tilannekuvansa järjestäjätaholle, sekä ilmoittamismenettelyistä häiriötilanteissa sekä sopimustuottajilta edellytettävästä jatkuvuuden hallinnan suunnitelmasta.

Lisäksi hyvinvointialueelle itselleen annetaan velvollisuus laatia valmiussuunnitelma 31.12.2023 mennessä, huomioiden sen yhteensopivuus riittävilta osin ja pelastuslaitoksen, kuntien ja yhteistyöalueen muiden hyvinvointialueiden kanssa.

Hyvinvointialueen hallintosäännön 62 § mukaan valmius- ja turvallisuuslautakunnan strategisena vastuualueena on hyvinvointialueen kokonaisturvallisuus. Lautakunta seuraa ja arvioi hyvinvointialueen riskienhallintaa, pelastustoimea sekä palvelujärjestelmän toimivuutta turvallisuusnäkökulmasta. Lisäksi saman kohdan 2. momentin 2. kohdassa tarkennetaan tehtäviksi lausua aluehallitukselle valmiussuunnitelmista ja häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautumisen etukäteisvalmisteluista.

Hallintosäännön 41 § mukaan aluehallituksen tehtävänä on puolestaan vastata hyvinvointialueen kokonaisturvallisuuden hallinnasta, vastata valmiussuunnitelmin ja etukäteisvalmisteluin sekä muilla toimenpiteillä siitä, että hyvinvointialueen toiminta jatkuu mahdollisimman häiriöttömästi normaaliolojen häiriötilanteissa sekä poikkeusoloissa ja valvoa, että turvallisuus- ja varautumisjärjestelyt toimeenpannaan ohjeistuksen mukaisesti sekä antaa osana sisäisen valvonnan raportointia sekä toimintakertomuksessa tiedot turvallisuus- ja varautumisjärjestelyistä, keskeisistä johtopäätöksistä sekä myös selvityksen merkittävimmistä turvallisuuteen ja varautumiseen liittyvistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä.

Hyvinvointialueen hallintosäännön 62 § mukaisesti valmius- ja turvallisuuslautakunta lausuu aluehallitukselle valmiussuunnitelman yleisestä osasta.

Liitteet

- 1 Valmiussuunnitelman yleinen osa
- 2 Valmius- ja turvallisuuslautakunnan lausunto valmiussuunnitelman yleisestä osasta

Oheismateriaali

Tiedoksi

Päätöshistoria